

Din Eğitimi El Kitabı

Proje Yürütücüsü
Prof. Dr. Eyüp Baş

Editörler
Prof. Dr. Recai Doğan
Doç. Dr. Remziye Ege

Yazarlar
Prof. Dr. Zeki Salih Zengin
Doç. Dr. Yıldız Kızılabdullah
Prof. Dr. Muhiddin Okumuşlar
Prof. Dr. Süleyman Akyürek
Doç. Dr. Tuğrul Yürük
Prof. Dr. Nevzat Aşıkoğlu
Prof. Dr. Mehmet Zeki Aydın
Prof. Dr. Muhammet Şevki Aydın

Yrd. Doç. Dr. Cemil Osmanoğlu
Prof. Dr. Recai Doğan
Prof. Dr. Hüseyin Yılmaz
Doç. Dr. Mehmet Korkmaz
Doç. Dr. Remziye Ege
Doç. Dr. Saadetin Özdemir
Prof. Dr. Şuayip Özdemir
Öğr. Gör. Fatma Çapçıoğlu

ISBN: 978-605-9247-60-3

**Gözden Geçirilmiş
ve Genişletilmiş**
5. Baskı
Ağustos, 2017 / Ankara
5000 Adet

 Grafiker®
Yayınları
Yayın No: 91
Web: grafikeryayin.com

**Kapak, Sayfa Tasarımı,
Baskı ve Cilt**

 Grafiker®
Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
1. Cadde 1396. Sokak No: 6
06520 (Oğuzlar Mahallesi)
Balgat-ANKARA
Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx
Faks : 0 312. 284 37 27
E-mail : grafik@grafiker.com.tr
Web : grafik.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	13

1. BÖLÜM

İSLAM DİN EĞİTİMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ: İSLAM'DA EĞİTİM VE ÖĞRETİM

Zeki Salih Zengin

1.1. İslam Öncesi Arap Toplumunda Eğitim.....	19
1.2. Hz. Peygamber Döneminde Eğitim.....	20
1.2.1. Mescid-i Nebevi.....	21
1.2.2. Suffa.....	21
1.2.3. Küttâb.....	22
1.3. Medrese Öncesi İslam Dünyasında Eğitim Faaliyetleri.....	22
1.4. Medreselerin Kurulmasından Sonra Eğitim Çalışmaları.....	26
1.4.1. Medrese Programlarında Yer Alan İlimler ve Öğretim Usulleri.....	28
1.4.2. Osmanlı Medreseleri.....	29
1.5. Tanzimat Döneminden Sonra Din Eğitimi Çalışmaları.....	31
1.5.1. Medreseler ve Din Eğitimi.....	31
1.5.2. Mektepler ve Din Eğitimi.....	33
1.5.3. Yaygın Din Eğitimi.....	35

3

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE: EĞİTİM, ÖĞRETİM VE DİN

Yıldız Kızılabdullah

2.1. Eğitim ve Öğretim.....	41
2.1.1. Eğitimin Oluştığı Yerler.....	43
2.1.2. Eğitimin Amaçları.....	48
2.2. Din (İlahiyat, Nakil, Gelenek).....	49
2.2.1. İlahiyat.....	51
2.2.2. Nakil ve Gelenek.....	52

2.3. Eğitim-Din İlişkisi.....	52
2.3.1. Eğitimin Hedefleri ve Din.....	53
2.3.2. Eğitim-Öğretim ve İnanç.....	54

3. BÖLÜM

DİN EĞİTİMİ'NİN BİLİMSELLEŞMESİ/NELİĞİ

Muhiddin Okumuşlar

3.1. Din Eğitimi ve Din Eğitimi Bilimi.....	59
3.1.1. Din Eğitimi.....	59
3.1.2. Din Eğitimi Bilimi.....	61
3.1.3. Din Eğitimi Biliminin Doğuşu ve Gelişimi.....	62
3.1.4. Din Eğitimi Biliminin İmkânı ve Bilimsel Konumu.....	64
3.1.5. Din Eğitimi Biliminin Alanı ve Sınırları.....	65
3.1.6. Din Eğitimi Biliminin Amacı ve Görevleri.....	66
3.2. Din Eğitimi Biliminde Araştırma Yöntem ve Teknikleri.....	67
3.2.1. Teorik Çerçeve.....	67
3.2.2. Din Eğitimi Biliminde Yöntem Sorunu.....	68
3.2.3. Din Eğitimi Biliminde Kullanılan Araştırma Yöntem ve Teknikleri.....	70
3.2.3.1. Kuramsal (Teorik) Araştırma.....	70
3.2.3.1.1. Normatif Yöntem.....	71
3.2.3.1.2. Manevî Bilimsel-Hermenötik Yöntem.....	71
3.2.3.2. Deneysel (Ampirik) Araştırma.....	72
3.2.3.2.1. Niceliksel Yaklaşım.....	73
3.2.3.2.2. Niteliksel Yaklaşım.....	75
3.2.4. Din Eğitimi Biliminin Araştırma Alanları.....	77
3.3. Din Eğitimi Biliminin Diğer Bilimlerle İlişkisi.....	78
3.3.1. Din Eğitimi Biliminin Bilimler Arasındaki Yeri.....	78
3.3.2. Din Eğitimi Biliminin İlgili Bilimleri.....	81

4. BÖLÜM

İLK VE ORTA ÖĞRETİMDE DİN ÖĞRETİMİ:

KURAMSAL ÇERÇEVE

Süleyman Akyürek

4.1. Örgün Din Eğitim ve Öğretimi.....	87
4.2. Okulda Din Öğretiminin Yeri.....	90
4.3. Okulda Din Öğretiminin Önemi.....	94
4.3.1. Bireyin Gelişimine Katkı Yönünden.....	97

4.3.2. Bireyin Sosyalleşmesine Katkı Yönünden.....	100
4.3.3. Kültürleme Yönünden.....	101
4.3.4. Bireyin Yaşamını Anlamlandırma Çabasına Katkı Yönünden.....	102
4.3.5. Anlamli Öğrenmelerin Oluşması Yönünden.....	103
4.3.6. Öğrenilenleri Günlük Hayatla İlişkilendirme Yönünden.....	104
4.3.7. Problem Çözme Becerisinin Gelişimine Katkı Yönünden.....	105
4.3.8. Evrensel Kültüre Katkı ve Hukuki Açısından.....	106

5. BÖLÜM

İLK VE ORTA ÖĞRETİMDE DİN ÖĞRETİMİ (DİN DERSLERİ)

Tuğrul Yürük

Giriş.....	113
5.1. İlköğretim.....	114
5.1.1. Cumhuriyetin Kuruluşu ve Tek Parti Dönemi (1923-1946).....	114
5.1.2. Çok Partili Dönem (1946-1980).....	117
5.1.3. 1980 Sonrası Dönem.....	120
5.2. Ortaöğretim.....	124
5.2.1. Cumhuriyetin Kuruluş ve Tek Parti Dönemi (1923-1946).....	124
5.2.2. Çok Partili Dönem (1946-1980).....	124
5.2.3. 1980 Sonrası Dönem.....	126
5.3. Bugünkü Durum.....	128
5.4. Örgün Din Öğretimi Modelleri.....	129
5.4.1. Mezhebî/Doktriner Din Öğretimi.....	129
5.4.2. Mezhep Merkezli Dinlerarası Açılımlı Din Öğretimi.....	130
5.4.3. Mezheplerüstü Din Öğretimi.....	130
5.4.4. Mezheplerarası Din Öğretimi.....	131
5.4.5. Dinlerarası/Kültürlerarası/Çokkültürlü Din Öğretimi Modeli.....	132
5.4.6. Fenomenolojik Din Öğretimi.....	134
Sonuç.....	135

6. BÖLÜM

İMAM HATİP LİSELERİ

Recai Doğan - Fatma Çapçioğlu

6.1. Tarihsel Gelişim.....	143
6.1.1. “Medresetü’l-Vaizin”, “Medresetü’l-Eimme ve’l-Huteba” ve “Medresetü’l- İrşad.....	143
6.1.2. Daru’l-Hilafe Medreseleri.....	145

6.2. İmam-Hatip Mektepleri Dönemi.....	145
6.3. İmam Hatip Kursları Dönemi.....	149
6.4. İmam Hatip Okulları Dönemi.....	150
6.4.1. İmam Hatip Okullarına İlgili: Okul ve Öğrenci Sayıları.....	151
6.4.2. İmam Hatip Okullarının Müfredatı.....	151
6.4.3. İmam Hatip Okulları ile İlgili Tartışmalar.....	152
6.5. İmam Hatip Liseleri Dönemi.....	154
6.6. 1980 Sonrası İmam Hatip Liseleri.....	156
6.6.1. Anadolu İmam Hatip Liseleri.....	158
6.6.2. Okul ve Öğrenci Sayıları.....	159
6.6.3. Yükseköğretime Geçiş.....	160
6.7. 1997 Sonrası İmam Hatip Liseleri.....	161
6.8. 2010 Yılı Sonrası İmam Hatip Liseleri.....	165
6.8.1. 4+4+4 Eğitim Sistemi.....	165
6.8.2. Müfredatları/Okutulan Dersler.....	166
6.8.3. Okul ve Öğrenci Sayıları.....	167
6.8.4. Okul Çeşitliği.....	168
Sonuç.....	170

7. BÖLÜM

YÜKSEK ÖĞRETİMDE DİN EĞİTİM VE ÖĞRETİMİ

Nevzat Yaşar Aşıkoğlu

7.1. Tarihsel Gelişim.....	177
7.1.1. Darulfünun İlahiyat Fakültesi.....	178
7.1.2. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.....	179
7.1.3. Yüksek İslam Enstitüleri.....	180
7.1.4. İslami İlimler Fakültesi.....	181
7.1.5. 12 Eylül 1980 Sonrası İlahiyat Fakülteleri.....	181
7.2. Günümüzde İlahiyat Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması: Programlarında Değişimi Zorunlu Kılan Nedenler.....	184
7.2.1. Öğretim Hedeflerinin (Misyona) Genişlemesi ve Çeşitlenmesi.....	184
7.2.2. Hızlı Sosyal ve Kültürel Değişim.....	185
7.2.3. Örgün Din Öğretimi Programlarının Değişmesi.....	186
7.2.4. Mill Eğitim Bakanlığı'nın Öğretmenlere Yönelik Genel ve Özel Alan Yeterlikleri Belirlemesi.....	187
7.2.5. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Beklentileri ve Din Hizmetleri Personelinde Aradığı Yeterlikleri Belirlemesi.....	187

7.2.6. AB Süreci ve Akreditasyon Çalışmaları.....	188
7.2.7. YÖK, Yüksek Öğretim Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi Çalışması.....	188
7.3. İlahiyat Fakültelerinde Değişimi Engelleyen Unsurlar.....	188
7.3.1. Fakülte Dışı Müdahaleler ve YÖK Kararları.....	188
7.3.2. Yasal Düzenlemelere Aykırı Bölüm Açma Uygulamaları.....	188
7.3.3. Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	189
7.3.4. Kredi Sınırlamaları.....	189
7.3.5. Öğretmenlik eğitiminin Fakülte lisans programlarından çıkarılması.....	189
7.3.6. Fakültelerdeki Öğretim Hedeflerinin (Yeterliklerin) Netleştirilememesi ve Alan taassubu.....	189
7.4. İlahiyat Fakültelerinde Değişime Yönelik Öneriler.....	190
7.4.1. Akademik Yapı İle İlgili Öneriler.....	190
7.4.2. İlahiyat Lisans Öğretimi İle İlgili Öneriler.....	190
7.4.3. İlahiyat Fakültesi Öğretim Programı Önerileri.....	192

8. BÖLÜM

DÜNYADA DİN EĞİTİM VE ÖĞRETİMİ

Mehmet Zeki Aydın

8.1. Okulda Din Eğitimi Tartışmaları.....	197
8.2. Dinî Eğitimden, Din Öğretimine Geçiş.....	197
8.3. Çeşitli Ülkelere Göre Din Derslerinin Statüsü.....	198
8.3.1. Din Öğretiminde Yaklaşımlar/Modeller.....	199
8.3.1.1. Din Eğitimi Yaklaşımı (Mezhebe/Dine Dayalı Öğretme Yaklaşımı: Confessional).....	200
8.3.1.2. Dinler Hakkında Öğretim Yaklaşımı (Mezhebe/Dine Dayalı Olmayan Öğretme Yaklaşımı: Non-Confessional).....	200
8.3.1.3. Dinî Bilgilerin Başka Derslerde Verildiği Model.....	203
8.4. Bazı Ülkelerde Din Öğretimi Uygulamaları.....	204
8.4.1. Avrupa Ülkelerinde Din Öğretimi.....	204
8.4.1.1. Almanya.....	204
8.4.1.2. Avusturya.....	205
8.4.1.3. Belçika.....	207
8.4.1.4. Danimarka ve Finlandiya.....	208
8.4.1.5. Fransa.....	209
8.4.1.6. Hollanda.....	210

8.4.1.7. İngiltere	211
8.4.1.8. İspanya	212
8.4.1.9. İsveç	212
8.4.1.10. İtalya	213
8.4.1.11. Norveç	213
8.4.1.12. Polonya	214
8.4.1.13. Portekiz	214
8.4.1.14. Yunanistan	214
8.4.2. Amerika'da Din Öğretimi	215
8.4.2.1. Amerika Birleşik Devletleri:	215
8.4.2.2. Kanada (Kebek Eyaleti):	216
8.4.3. Uzak Doğu ve Asya'da Din Öğretimi	216
8.4.3.1. Japonya:	216
8.4.3.2. Kırgızistan:	216
8.4.4. Arap Ülkelerinde Din Öğretimi	218
8.4.4.1. Ürdün	218
8.4.4.2. Suudi Arabistan	218
8.4.4.3. Tunus	218
8.5. Türkiye'deki Din Öğretimi İle Diğer Bazı Ülkelerdeki Uygulamaların Karşılaştırılması	219

9. BÖLÜM

KÜLTÜRLERARASI DİN EĞİTİMİ

Muhammet Şevki Aydın - Cemil Osmanoglu

9.1. Kültürlerarası Din Eğitiminin Doğuşu	235
9.1.1. Küreselleşme ve Küresel Sorunlar	235
9.1.2. Kültürlerarası Karşılaşmalar ve Karşılaştırmalı Çalışmalar	239
9.1.3. Din Eğitiminin Küreselleşmesi	241
9.2. Kültürlerarası Din Eğitiminin Kavramsal Düzlemi	242
9.2.1. Çoğulluk ve Çoğulculuk	242
9.2.2. Çokkültürlülük ve Çokkültürcülük	244
9.2.3. Çokkültürlü Eğitim	245
9.2.4. Kültürlerarası Eğitim	248
9.3. Kültürlerarası Din Eğitiminin Mahiyeti	249
9.3.1. Kültürlerarası Din Eğitiminin Teolojik Temelleri	250
9.3.2. Kültürlerarası Din Eğitiminin Diyalojik Temelleri	256
9.3.3. Kültürlerarası Din Eğitiminin Amaç ve Kapsamı	260
9.3.4. Din Eğitiminde Yeni Gelişmeler ve Yorumlayıcı Yaklaşım	265

10. BÖLÜM

YAYGIN DİN EĞİTİMİNİN NELİĞİ

Recai Doğan

10.1. Yaygın Din Eğitiminin Tarihsel Gelişimi.....	275
10.2. Yaygın Din Eğitiminin Tanımı.....	278
10.3. Yaygın Din Eğitiminin Amacı ve Önemi.....	280
10.4. Yaygın Din Eğitiminin Hedef Kitlesi.....	282
10.5. Yaygın Din Eğitiminin Gerçekleştirilme Alanları ve Zamanları.....	283
10.6. Yaygın Din Eğitiminin Vasıtaları.....	284
10.7. Yaygın Din Eğitiminde Kullanılan Yöntem ve Teknikler.....	287
10.8. Yaygın Din Eğitiminin Problemleri.....	290

11. BÖLÜM

CAMİ EKSENLİ DİN EĞİTİMİ

Hüseyin Yılmaz

11.1. Tarihten Günümüze Camiler.....	297
11.1.1. Camiler ve Önemi.....	297
11.1.2. Camilerin Tarihsel Gelişimi.....	298
11.1.3. Camilerin Sosyo-Kültürel Fonksiyonları.....	300
11.2. Cami Eğitimi ve Unsurları.....	301
11.2.1. Cami Eğitiminin Tanımı.....	301
11.2.2. Cami Eğitiminin Amaç ve Önemi.....	301
11.2.3. Cami Eğitimi Yürütenler.....	303
11.2.4. Cami Eğitiminin Hedef Kitlesi.....	304
11.2.4.1. Çocuklar ve Gençler.....	305
11.2.4.2. Yetişkinler.....	306
11.2.4.3. Kadınlar.....	306
11.3. Cami Eğitimi İle İlgili Etkinlikler.....	310
11.3.1. Hutbe.....	310
11.3.2. Vaaz.....	310
11.3.3. Cami Dersleri.....	312
11.3.4. Yaz Kur'an Kursları.....	315

12. BÖLÜM

KUR'AN KURSLARINDA DİN EĞİTİMİ

Mehmet Korkmaz

12.1. Kur'an Öğretiminin ve Kur'an Kurslarının Gelişim Süreci.....	324
12.1.1. Başlangıcından Cumhuriyete Kur'an Öğretimi (610-1923).....	324
12.1.2. Kuruluşundan Günümüze Kur'an Kursları (1923-2012).....	326

12.2. Günümüzde Kur'an Kursları.....	329
12.2.1. Kur'an Kurslarının Amaçları.....	330
12.2.2. Kur'an Kurslarının İşlevleri.....	331
12.2.3. Kur'an Kursu Çeşitleri.....	334
12.2.3.1. Yüzünden Okuma Eğitimi Verilen Uzun Süreli Kur'an Kursları.....	334
12.2.3.1.1. Program ve Öğretim Materyalleri.....	335
12.2.3.1.2. Öğrenci.....	336
12.2.3.1.3. Öğretici.....	337
12.2.3.1.4. Öğretim Mekânı.....	338
12.2.3.2. Hafızlık Eğitimi Verilen Kur'an Kursları.....	339
12.2.3.2.1. Program ve Öğretim Materyalleri.....	339
12.2.3.2.2. Öğrenci.....	340
12.2.3.2.3. Öğretici.....	341
12.2.3.2.4. Öğretim Mekânı.....	342
12.2.3.3. Yaz Kur'an Kursları.....	342
12.2.3.3.1. Program ve Öğretim Materyalleri.....	342
12.2.3.3.2. Öğrenci.....	343
12.2.3.3.3. Öğretici.....	343
12.2.3.3.4. Öğretim Mekânı.....	344
12.3. Kur'an Kurslarıyla İlgili Bazı Sorunlar ve Öneriler.....	344

13. BÖLÜM

AİLEDE DİN EĞİTİMİ

Remziye Ege

13.1. Çeşitli Aile Tanımları.....	353
13.2. Yaygın Aile Tutumları.....	355
13.3. Çocuğun Eğitiminde Ailenin Görevi.....	358
13.4. Aile Çocuğa Ne Öğretir?.....	359
13.5. Ailede Eğitim.....	360
13.6. Ailede Din Eğitimi.....	362
13.6.1. Okul Öncesi Çocukta Allah Anlayışı.....	363
13.6.2. Okul Öncesi Çocukta Dua Anlayışı.....	364
13.6.3. Okul Öncesi Çocuğun Dini Soruları ve Cevapları.....	364
13.6.4. Okul Dönemi Ailede Din Eğitimi.....	366
13.7. Sonuç Yerine.....	367

14. BÖLÜM

DİNİ SOSYAL HİZMET ALANLARI

Saadettin Özdemir

14.1. Aile İrşat ve Rehberlik Büroları.....	373
14.1.1. Aile İrşat ve Rehberlik Bürolarının Çalışma Yöntemleri.....	375
14.1.2. Aile ve Rehberlik Bürolarında Dini Danışmanlık ve Rehberlik Amaçlı Din Hizmetlerinin Özellikleri.....	375
14.1.3. Aile ve Rehberlik Bürosunda Görevlendirilecek Personelin Niteliği.....	376
14.2. Çocuk Evleri (Yetiştirme Yurtları, Çocuk Yuvası ve Sevgi Evleri).....	377
14.2.1. Sosyal Hizmetlerin Tarihçesi.....	378
14.2.2. Çocuk Evleri (Çocuk Yuvaları ve Yetiştirme Yurduyla İlgili Kavramlar).....	379
14.2.3. Çocuk Evleri'nde (Çocuk Yuvaları ve Yetiştirme Yurtlarında) Dinî Sosyal Hizmetlerin Konumu.....	380
14.2.4. ASPB (Çocuk Evleri)'nde Dinî Sosyal Hizmetlerin Hukukî Boyutu.....	382
14.2.5. Din Eğitimi Hizmetlerini Verecek Personelin Niteliği.....	386
14.2.6. Din Eğitimi Hizmetlerinin Sunumunda Öncelik Verilmesi Gereken Konular.....	387
14.3. Huzurevleri.....	391
14.3.1. Yaşlılık Dönemi ve Din Eğitimi.....	392
14.3.2. Huzurevlerinde Dinî Danışmanlık ve Rehberlik Amaçlı Din Hizmetleri.....	392
14.3.3. Huzurevlerinde Din Hizmetlerinin Verilişinde Görev Alacak Personelin Niteliği.....	393

15. BÖLÜM

CEZAEVLERİNDE DİNİ İLETİŞİM VE REHBERLİK

Şuayip Özdemir

15.1. Cezaevlerinde Din ve Ahlak Bilgisi Dersi Uygulaması.....	401
15.1.1. Cezaevlerinde Uygulanan İlk Din ve Ahlak Bilgisi Dersi Müfredat Programı ve Faaliyetleri.....	401
15.1.2. Cezaevlerinde Din ve Ahlak Bilgisi Dersi Uygulamasında Diyanet İşleri Başkanlığının Üstlendiği Fonksiyon.....	406
15.1.2.1. Adalet Bakanlığının Görev ve Yükümlülükleri.....	407
15.1.2.2. Diyanet İşleri Başkanlığının Görev ve Yükümlülükleri.....	408

15.1.3. Cezaevleri Din ve Ahlak Bilgisi Dersi Müfredat Programının Yeniden Hazırlanması ve Genel Prensipler	410
15.1.4. Din ve Ahlak Bilgisi Dersinin Amaçları	410
15.1.5. Din ve Ahlâk Bilgisi Dersinin Eğitim ve Öğretiminde Uyulması Gereken Hususlar	411
15.2. Mahkûmların Uyumu ve Topluma Kazandırılmasında Din Eğitiminin Rolü	412
15.3. Cezaevlerinde “Din ve Ahlak Bilgisi” Dersine Giren Cezaevi Vaizlerinin Mahkûmların Eğitiminde Dikkat Etmeleri Gereken Hususlar	414
15.4. Cezaevlerinde Din Eğitiminin Temel Problemleri	418
YAZAR ÖZGEÇMİŞLERİ	429

ÖN SÖZ

Din eğitiminin Türkiye’de bilimsel yöntemlerle ele alınarak araştırılıp incelenmesi ve alanın bilimselleşmesinin tarihi oldukça yenidir. Dolayısıyla bu durumdan alandaki çalışmaların gerek sayısı gerekse niteliği etkilenmiştir. İlahiyat Fakültelerinde din eğitimi anabilim dalı oluşturulduktan sonra bu alanda çok önemli bilimsel çalışmalar yapılmış ve yayınlanmıştır. Başlangıçta yayınlanan çalışmalar, din eğitimi olgu ve sürecini daha çok giriş mahiyetinde tarihi, alanı, yöntemleri, problemleri vb. açılardan ele alan eserlerdir. Zamanla din eğitimi ile ilgili daha spesifik derinliğine bilimsel eserler verilmeye başlanmıştır. Bunların bir kısmı din eğitiminin tarihi gelişimi, bilimselleşmesi, din öğretimi özel öğretim yöntemleri, din öğretiminin gerçekleşme alanları bir kısmı ise örgün ve yaygın din eğitiminin problemlerine yöneliktir. Türkiye’de din eğitimi olgusu ve sürecini bütünlük içinde derinliğine ele alan çalışmalar, ancak yeni yeni yayınlanmaya başlamıştır. Elinizdeki bu eserde de din eğitimi bütün boyutlarıyla ele alıp incelenmeye çalışılmıştır.

Değişik üniversitelerin ilahiyat fakültelerinde görev yapan alanın uzmanı akademisyenlerce yazılan elinizdeki “Din Eğitimi El Kitabı” adlı eser, daha çok üniversite öğrencilerinin ve bu alana ilgi duyanların pratik gereksinimlerini karşılamak üzere hazırlanmış bir çalışmadır. Eser, okurların din eğitimi alanını bir bütün halinde incelemelerini, alanla ilgili sorularını yanıtlamayı ve zaman zaman onları düşündürerek daha farklı kaynaklara yönlendirmeyi amaçlayan bir başvuru eseri niteliğindedir.

Eser, din eğitimi olgu ve sürecini bir bütünlük halinde ele alan onbeş bölümden oluşmaktadır. Bu çerçevede eser, İslam din eğitiminin tarihsel gelişimi, temel kavramlar, din eğitiminin bilimselleşmesi, örgün din eğitimi (hem Türkiye’de hem de dünyada ilk, orta ve yüksek öğretimde din eğitim ve öğretimi) ve yaygın din eğitimi (aile, Kur’an kursları, cami, cezaevleri vb.) gibi ana bölümlerden oluşmaktadır.

Elinizdeki eser ilk baskısını yaptıktan sonra pek çok ilahiyat fakültesinde ders kitabı olarak okutulmaya başlandı. Kitabı okutan bütün hocalarımıza teşekkür ediyoruz. Kitapla ilgi geri dönüşleri büyük bir titizlikle değerlendirmek suretiyle bu baskıda da bazı değişiklikler ve eklemeler yaptık.

Bundan sonraki baskılarda da eseri hocalarımızın eleştiri ve katkılarıyla geliştirmeye devam edeceğiz.

Eserin bölümleri kendi alanlarının uzmanları akademisyenlerce yazılmıştır. Bu bağlamda yoğun akademik çalışmalarına rağmen yazılarıyla destekleyen değerli arkadaşlarımız ve hocalarımız Prof. Dr. Zeki Salih Zengin, Doç. Dr. Yıldız Kızılabdullah, Prof. Dr. Muhiddin Okumuşlar, Prof. Dr. Süleyman Akyürek, Doç. Dr. Tuğrul Yürük, Prof. Dr. Mehmet Zeki Aydın, Prof. Dr. Muhammet Şevki Aydın, Yrd. Doç. Dr. Cemil Osmanoglu, Prof. Dr. Nevzat Aşıkoglu, Doç. Dr. Mehmet Korkmaz, Prof. Dr. Hüseyin Yılmaz, Doç. Dr. Saadettin Özdemir, Prof. Dr. Şuayip Özdemir ve Öğr. Gör. Fatma Çapçioğlu'na katkılarından dolayı minnet borçluyuz.

Projeyi başlatıp eserin kaliteli bir şekilde ortaya çıkması için örnek bir yayıncı disiplini gösteren ve ellerinden gelen yardımları esirgemeyen Grafiker Yayınlarına ve ekibine çok teşekkür ediyoruz.

Editörler

Prof. Dr. Recai Doğan
Doç. Dr. Remziye Ege